

KÖLÖNLETESI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egyszeri ára — 10 kor.
 Helyben átvéve — 4.
 Helyben átvéve — 20 kor.
 Helyben átvéve — 5.
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszeri ára — 24 kor.
 Helyben átvéve — 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe:
 Helyben átvéve — 4.

Előfizetési és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A kiadónálban átvéve:
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előfizetési és kiadónál:
 kiadónálban átvéve — 4.

Helyben átvéve — 6.

NAGYVÁRAD július 6.

A pápa nagybeteg.

A keresztény világ aggódó figyelme és tekintete az örök város felé irányul, honnét két nap óta riasztó hírek érkeznek XIII. Leo pápának válságosra fordult betegségéről.

Mig a hívek imája a Mindenhatót kéri Krisztus helytartójának drága életéért, addig az egyháznak egyik legnagyobb pápája, a századnak legnagyobb történelmi alakja már-már a halállal vívódik.

Egész élete nagy kegyelme volt az Istennek, hisz gyermekkorától gyenge egészségi ember volt és mégis 93 évet ért; és egész működése, különösen negyedszázados pápasága nagy áldás volt a világra s valóban gondviselészerű az egyházra, melynek a legnehezebb, legválságosabb időben adta Isten a legnagyobb pápát.

Betegágát, melyen a nagy pápa utolsó perczeit éli, méltó aggodalommal veszi körül az egész világnak aggódó figyelme és részvéte. A világ összes fejedelemi kérdézősködni állapotáról.

Az utolsó években sokszor jött már riasztó hír a Szentatya betegségéről. A nyár elején, mikor a rekkenő hőség beköszönt Rómába, mindig gyengélkedni szokott a pápa, kinek életét igazán csak az imádság tartotta. Abban reménykedünk, hogy most is csak ilyen betegség gyötri a pápát, de a katasztrófától talán

megmenti még ezuttal Isten az ő egyházát, — bár a hírek mind kámolyabbak és határozottabbak és semmi kilátást erre nem nyújtanak. Mostani betegsége tüdőgyulladás, melyet súlyosabbá tesz a szívgyengesége.

Isten irgalmába vetett törhetetlen reménységgel vesszük és adjuk a Szentatya válságos betegségéről szóló híreket a következőkben:

Róma, július 6. A Tribuna állítólag egy magas vatikáni személyiségtől veszi a hírt, hogy a pápa állapota igen komoly és hogy felépülésére kevés a reménység. A lap megjegyzi, hogy a szent atya állapotának rosszabbra fordulását egy az olasz kormányhoz érkezett távirat is megerősíti. Említett lap szerint délután a városban az a téves hír terjedt el, hogy a pápa elhunyt. Azokat a táviratokat, amelyek e jelentést tartalmazták, letiltották. A Tribuna azt is jelenti, hogy ha a pápa halála bekövetkeznék, azt azonnal hivatalosan köz tudomására hoznák. Senkinek sem áll érdekében, hogy halálát eltitkolják. Zanardelli miniszterelnök és Ronchetti államtitkár a pápa elhalálása esetére a közrend fenntartására megtették a szükséges intézkedéseket.

Róma, július 6. A Messagero jelenti: Délután Legiano de Azevoló majordomusnak és Bisleti főkamarmesternek az a szomorú feladat jutott osztályrészükkül, hogy a szent atyát állapota komoly voltáról kellett, hogy felvilágosítsák. Erre ő szentsége azt kívánta, hogy adják fel neki az utolsó kenetet. Említett lap szerint dr. Laponi és Mazzoni tanár felszólítatván, kijelentették, hogy ő szentsége

minden pillanatban elhunynak, ha a tüdőkonjeszczió növekedik. Ellenkező esetben élhet még néhány napig. Az »Italie« valószínűtlennek tartja, hogy Rampolla bíborost válassza meg a konkláve pápának XIII. Leo elhalálása esetére. Említett lap azt véli, hogy Serafino Vannutelli, Gotti, Svampa és Sarto bíborosok tekinthetők jelölteknek. A konkláveben az olasz bíborosok között Mathieu, Sancha vagy Lezot fog elnökölni.

Róma, július 6. A Capitan Fracassa szerint Mazzoni tanár egy nagykövet előtt kijelentette, nagyon kevés remény van a pápa felgyógyulására. Az Itale szerint Mazzoni tanár egy tudósítóval való beszélgetésben kijelentette, hogy a pápa állapota nem egészen reménytelen. A betegség szerencsés kimenetele nem lehetetlen, de nem is valószínű.

Róma, július 6. A Stefánia-ügynökség jelenti: A halotti szentségek már jelentett feladására msgr. Tiferri ünnepies menetben vonult a pápához, melyben a vatikáni méltóságok és a bíborosok égő viaszgyertyákat vittek. A Szent Pál-kápolnából indultak ki és a Sala Ducale és a loggiákra át vonultak a pápa betegágyához. A pápa, aki maga óhajtotta a halotti szentség felvételét, azt megindultan és bürgön vette fel. Ezután engesztelő imádság következett. A jelenlevők közül többen sirtak. Délután 4 órakor a szent atya msgr. Mazzolinak hosszú levelet mondott tollba.

Róma, jul. 6. A pápa eddig még nem vette fel az utolsó kenetet, azonban valószínűleg feladják azt ő szentségének az éjj folyamán, mert az összes jelenlevők kijelentik, hogy állapota sokkal komolyabb, mint a hogy azt az utolsó jelentés állította. A szent atya

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Házszentelésre.

— Elnöki megnyitó a Katolikus Legényegylet diszgyűlésén. —

M. t. közgyűlés!

Ami után egyetünk megalakítása óta — csaknem öt esztendeje — nem lankadó kitartással, számtalan akadályt leküzdve törekedtünk, dicsőség Istennek, tisztelet Szent Józsefnek és köszönet bőkezű pártfogóinknak — ime megvalósult: a tisztes iparnak új hajlékot építettünk, melybe — Isten áldását kérve — bevontunk egyetünk s megtartjuk im ez új hajlékban első közgyűlésünket.

Mikor e házat a nagyvárad Kath. Legényegylet tulajdonánál megvásároltuk, az a czél lebegett előttünk, hogy itt alkalmas helyiséget fogunk létesíteni egyetünknek, hol igazi otthona legyen a tisztes iparnak s a tisztes ifju munkásainak. Sok akadály gördült útunkba. Ha az új nagyteremnek (amely idáig magtár

volt) a négy fala miénk volt is, nem lehetett abból nagy terem alakítani, mert a szomszéd telek, ahol most a kisterem és a kettős kuglizó áll, nem volt a miénk, arra ablakot sem vágathattunk. Hosszas tárgyalások, szenvedélyes viták után sikerült a várostól, illetve a Cseosztívó intézettől megvenni e kis telket, melynek árát — 1400 korona — egyetünk egyik régi nagy jótévedője, Winkler József v. püspök, káptalani helynök ur ő Méltósága fizette ki.

Mihelyt a telek egyetünk tulajdona lett, az elnökség és a választmány felvetette az egyeteli helyiség építésének tervét, melyet a márciusi közgyűlés minden részletében megállapított. Sztarill Ferencz építész tervét fogadta el a közgyűlés s ugyanőt bízta meg annak kivitelével; a költségekre vonatkozólag pedig 6000 kor. kölcsön felvételét határozta el és egyuttal felkérte a ft. egyházmegyei hatóságot az Andrassy-féle alapítvány kiutalványozására. A káptalani helynök ur ő Méltósága helybenhagyta a terveket s a közgyűlés egyéb erre vonatkozó határozatait s ennek alapján ápril

14-én hozzáfogott Sztarill Ferencz az építési munkálatokhoz.

Időközben május elsején ott hagyta régi hajlékát az egyet s ideiglenesen ott vonta meg magát a kath. iskola II. emeletén, ahol egykor ötfélszáz esztendővel ezelőtt alakuló gyűlését tartotta.

Ezalatt serényen folyt az építés munkája. Az építési bizottság ismételt tartott ülést a helyszínén, mit különösen a felmerült pótépitkezés tett szükségessé, t. i. a vízvezeték és a csatornázás. Junius 21-én teljesen be lett fejezve az építkezés, amikor aztán beköltözhetünk új otthonunkba abban az erős meggyőződésben, hogy ezen új, egyszerű, de tágas, szilárd és minden tekintetben alkalmas helyiségben egyetünk felvirágzásának új korszakát fogja élni.

Az építés költségeit a már jelzett forrásból összesen 6917 kor. és 16 fillérnyi összegben kifizettük Sztarill Ferencz építésznek; kifizettük egyuttal a vízvezetéknek mintegy 200 koronányi költségeit is, csak a csatornázás költsége van hátra, melyért 333 korona 10 fillérrel tartozunk még az építészeknek.

CZILLÉR IMRE

nagy áruházában,
 Olaszi, Fő-utcán

most történik a szokásos évi leltár felvétel, mely alkalomból az összes raktáron levő nyári idénycikk meglegő olcsón lesznek kiárusítva, u. m.: női selyem batist és zephir blousok, napernyők, gyönyörű mosó kelmék, selymek, zephirek, crettonok, női és férfi fehérneműk, különleges ujdonságok férfi ingekben, női, férfi- és gyermek kalapok, harisnyák, keztyűk, övek, fürdőruhák, sapkák, cipők, szőnyegek, függönyök, asztal- és ágyterítők beszerzésére felhívjuk a n. é. vevőközönség b. figyelmét.

Maradékot minden elfogadható árban.

Czillér Imre nagy áruházára.

állapota úgy látszik, reménytelen. A tüdő háromnegyed része meg van támadva. Rendkívül gyöngesége dacára a pápa a nap egy részét ágyon kívül töltötte és msgré Angeli és Mazzolininek meghagyta utolsó intézkedéseit. Mindezt szellemi erájének birtokába tette.

Róma, júl. 6. A Popolo Romano azt jelenti, hogy a pápa állapotában 5 óra körül beállt könnyű javulás után ismét erőbeli gyöngülés következett. A jelen pillanatban nem lehet prognózist felállítani.

Róma, július 6. (Ejjeli 11 és fél órakor.) Az Osservatore Romano új kiadása a következőket jelenti: 8 óra 45 perczkor megre Tiferri a szentséggel a Pál-kápolnából a pápa betegágyához ment. 16 biboros kísérte égő fáklyával. A főkamarmester tartotta a stolát, melyet a pápa azon pillanatban fogott meg, a midőn magához vette az urvacsorát. Mint a szertartás mester felolvasta a hitvallást, a pápa emelt hangon mondá: Dominus! Non sum dignus; mire a jelenlevők nagy meghatottsága között nyújtotta neki az urvacsorát.

Róma, július 6. Este 9 órakor a pápa ünnepiesen felvette az urvacsorát. Igen tisztán hallották, midőn a pápa érthető, de nagyon gyenge hangon a szavakat mondotta: Mea culpa! A biborosok ezután sorban elléptek a pápa előtt és kezet csókoltak neki. A biborosok egyike a pápához fordulva, azt mondta:

— Imáink meg fognak menteni, szent atya.

Róma, július 6. (Saját tud. távir.) Mazzoni tanár reggel óta háromszor látogatta meg a pápát, s mindannyiszor vigasztalni igyekezett a Szentatyát.

A pápa erre így válaszolt:

— *On vigasztalni próbál engem, de ez fölösleges. Már érzem magamban a halál nyugalmát és a jövőendő élet közeledését.*

Nincs már menekvés az öreg pápa részére.

Később megkérdezte orvosát:

— *Mennyi ideig tarthat még a vívódás?*

Mazzoni tanár kijelentette, hogy a kérdésre nem válaszolhat, még ha volna is jogosultsága.

A pápa mosolyogva válaszolt:
— *Igaz, az orvosok nem próféta, elég gyakran tapasztaltam magamon is.*

Róma, július 6. (Saját tud. távir.) A pápa tegnap hajnalban elhalasztatta a halotti szentségek fölvetelét, s így szólt:

— *A halál bizonyára nem jön olyan gyorsan, hogy egyszer meg ne áldozhatnék még napfényben.*

Róma, július 6. (Saját tud. távir.) A pápa unokaöccsének, a ki az előszobában várakozott, Mazzoni tanár kijelentette, *hogy a tudománynak nincs többé hatalma, s legfeljebb kétszer negyvennyolczóra alatt mindennek vége lesz.*

Róma, július 6. (Saját tud. távir.) A pápa orvosa szénsav inhalációt rendelt el.

A biborosok állandóan a pápa betegágya körül tartózkodnak.

Róma, július 6. (Saját tud. távir.) Zichy Gyula gróf, a pápa szolgálatot tévő tilkos kamarása, nem tudta könyeit eltitkolni, de a pápa vigasztalta:

— *Ne sirj, hiszen én már egészen jól vagyok!*

Róma, július 6. (Saját tud. távir.) A világ minden részéből érkeznek a tudakozódó táviratok. Az összes fejedelmek táviratban kérdezősködtek a pápa állapotáról. Vilmos császár hosszú táviratot küldött, mire Rampolla biboros államtitkár elküldte az utolsó orvosi bueletint.

Barabás Béla beszámolója.

A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt rendkívüli látogatott választmányi ülést tartott vasárnap délelőtt.

Jelen voltak: Szokoly Tamás elnök, dr. Adorján Emil, Déry János, Diósi Ferencz, Stern Herman, dr. Stokker József, Beczkay Lajos, Weisz Károly, dr. Altmann Jakab, dr. Döry

Ferencz, Arany Sándor, Cser János, Oláh Lajos, Keztyűs János, Bogdán József, dr. Halász Lajos, Német Antal, Mokra János, Molnár János, Király Zsigmond, Köblös Ferencz, Kiss Dávid, Czeglédy Jenő, Schwarcz Izidor, jegyző.

Szokoly Tamás előadja a választmány ülésének czélját. Felolvassa Barabás levelét, melyben bejelenti, hogy *folyó hó 12-én Nagyváradon* beszámolót tart. A függetlenségi párt egyhangulag örömmel vette tudomásul Barabás Béla lejuvetelének hírét s a beszámoló előkészítésére egy bizottságot küldtek ki. A bizottság tagjai Szokoly Tamás elnöke alatt dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Beczkay Lajos, dr. Halász Lajos és dr. Stokker József.

Választási véres összeütközés.

A képviselőház folyosóján beszéltek, hogy Bácsstopolyán tegnap véres összeütközés történt a szociálisták és a Vojnics báró pártiak között, úgy hogy a csendőrség kénytelen volt fegyvert használni és állítólag többen meghaltak, meg számosan megsebesültek. Tudósítónk, a ki pénteken Bácsstopolyán időzött, a függetlenségi párt kiküldött tagjának ekképen referált: Bácsstopolya 719 választója között, tekintve Vojnics báró nagy népszerűségét, 700 választó Vojnics-párti, míg a függetlenségi párt még jelöltet sem állított, azonban a szociálisták, a kik a verbászi kerület 3600 választója között legfeljebb 40 szavazattal rendelkeztek, Groszmann jelöltségét fentartotta és tegnap Vojnics báró programbeszéde alatt oly fenyegető magatartást tanusított, hogy dacára a többszöri felszólításnak, a csendőrség csakis karhatalommal volt képes a fanatizált tömeg garázdálkodásának véget vetni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 6.

A képviselőház mai ülésén a függetlenségi pártok már nyíltan szálltak szembe egymással: a harcolni akarók és a békebarátok először

Jóleső kötelességemnek tartottam itt magam, az elnökség és választmány és hiszem a közgyűlés nevében is köszönetet mondani Sztarill Ferencz építésznek, aki szolid, izléses munkát nyújtott, amilyen illik a tisztas ipar hajlékához.

De emellett külön jegyzőkönyvi köszönetet érdemel Sztarill Ferencz építésznek az a ritka áldozatkészsége, hogy a költségvetésben felvett munkákon kívül összesen 1227 kor. 79 fillérre menő különféle munkákat készített, melyek alapot adott, vastagabb falakat épített, az előszobát nagyobbra vette, annak feltétő helyett nyeregteret csináltatott, az egészet csinosan befestette, az udvart feltöltötte stb. s mindezekért külön díjazást nem kér az egylettől, hanem azt az iparos ifjuság iránti jóindulatból a kath. legényegyletnek ingyen ajánlja fel. Az egylet és az iparos ifjuság kétségkívül hálával veszi az építész urnak nemes lelkűségét, mely igen alkalmas és felemelő példa arra, hogy belőle az iparos osztály és maga az iparos ifjuság áldozni tanuljon a tisztas iparért.

Ugyancsak köszönetet érdemel tőlünk az a jóleső figyelem és jóindulat, amelytől indítatva Frankó Endre ur, a Nagyváradai takarékpénztár ügyvédje, a betáblázásért járó 50 koronányi ügyvédi honoráriumot elengedte az egyletnek.

* * *

M. t. Közgyűlés! E diszgyűlés, melyet a hárszentelés alkalmából hívtunk egybe, egyuttal

évi rendes közgyűlés is, amelyen kötelességünk beszámolni a múlt egyleti év eseményeiről.

A részletes jelentések, amelyeket az egyes elöljárók és tisztviselők fognak előterjeszteni, hű képet nyújtanak egyletünk múlt évi működéséről, de meg kell itt emlékeznem egy szomorú eseményről, amely őszinte részvétet keltett, amerre csak terjedt messze túl a haza határain is, egyletünket pedig mélyszégyen gyászba borította. B. e. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökben, az egyház nagy főpapjában, a haza nagy fiában a mi szerény egyletünk első védnökét veszítette el, kinek bőkezűsége adta a nagyváradai kath. Legényegyletnek teljes felszerelést 5200 korona értékben.

A b. e. főpap őszintén örült egyletünk alakulásának és fejlődésének. Mikor egyletünk védnökségét elfogadta, kedves közlékenységgel beszélt el, hogy az ő diákkorának szép emlékei egy becsületes szegedi iparos műhelyéhez fűződnek, ahová ő a német családból való fiú cserébe volt adva, hogy a Tisza partján tanulja meg zengzetes nyelvünket és megtanulta ott egyuttal szeretni a munkát, becsülni a munkást.

Egyletünk iránti szeretetének fényes tanujelét adta a bibornok zászlószentelésünk felejthetetlenül szép napjaiban; ő maga áldotta meg zászlóunkat, ő verte bele az első szegetet, az ő ékesen szóló ajkai hirdették e napon az ígét a tisztas ipar ifju munkásaihoz s ő elnökölt diszgyűlésünkön.

Egyletünk mindenkor hálával fogja emle-

getni első védnökünk nagy nevét és tiszteletben tartja áldott emlékezetét.

* * *

A gyászt, mit bibornok-püspökünk halála okozott, megszüntette a szentszék és az apostoli király gondoskodása, mely új főpásztort rendelt Sz. László egyházmegyéjének, ki védnöke lesz szerény egyletünknek. Nem érkezett körünkbe még csak a hire, de ez a hír kedves nekünk nagyon. Az a levél, mit új püspökünk a kath. Legényegyletnek szövetségének elnökéhez intézett, biztató zálog arra, hogy egyletünket is atyai szeretetével fogadja és ez reményt nyújt egyletünk jövőendő fejlődése, felvirágoztatása iránt.

* * *

Erre pedig nagy szükség van.

Több mint egy évtized óta válságos helyzetben van a társadalom, állandó forrongásban a munkásosztály; a szociális mozgalom mind hevesebb, a harcz egyre kiméletlenebb lesz.

Mi is részt veszünk ebben a harczban, de nem indulunk hamis jelszavak után. Nem Marx és Lassale, hanem Jézus Krisztus a mi vezérünk, az ő evangéliuma a mi törvényünk: Szeresd felebarátodat, mint tenned magadat. Nem a gyűlöletet szító vörös lobogó után sorakozunk, hanem Szent József zászlaja alá, melynek a munka és a becsületesség a jelszava. Nem a Marselles az indulók, hanem a Rákóczy és a

vallottak színt a Ház előtt. **Kossuth** Ferencz sürgős indítványa feletti szavazás alkalmával a szélsőbal, néppárt és jobboldal felállott, míg a Szederkényi vezetése alatt álló függetlenségi párt, **Ugron** Gábor, **Beöthy** Akos, **Vázsonyi** Vilmos, **Ulay** Lajos, **Kubik** Béla, **Lengyel** Zoltán, **Csávoszky** Lajos és **Ráth** Endre ülve maradtak. A napirend második pontjához, a miniszterelnök programjához **Lengyel** Zoltán szólalt fel és mint rendesen, kevés hallgatóság előtt kibeszélte az ülést.

Elnök: **Apponyi** Albert gróf.

Az irományok előterjesztése után napirend előtt

Papp Zoltán: A miniszterelnöknek a törvényhatóságokhoz intézett leirata miatt szólal fel. E leiratban kormányzása megkezdését hozza tudomásukra. E bejelentést még korainak tartja (Zaj a jobboldalon), mert megbízatását a képviselőház tudomásul még nem vette. Csak a maga nevében beszél. Elhiszi, hogy a miniszterelnök jóhiszeműleg járt el, de bele kell törődnie abba, hogy minden lépését bizalmatlansággal fogadják, mint bármely elődjének.

Kubik Béla: Rászolgált eléggé!

Pap Zoltán: A miniszterelnök a leiratban támogatásra hívja fel a törvényhatóságokat, és felsége legkegyelmesebb urunktól rája bízott feladatok megoldására. Ezekről a feladatokról itt nem beszélt a miniszterelnök? Hát ha erős szakos tényekre, törvényellenes intézkedésekre vonatkoznak ezek? Felvilágosítást kér.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök: Konstatálja, hogy ő felsége törvényesen nevezte ki, amelyet a törvényhozás is tudomásul vett. Ezt tehát jogosan és kötelességszerűen jelentette a törvényhatóságoknak. (Ugy van! a jobboldalon.) A törvényhatóságoktól kért támogatás pedig természetesen nem vonatkozhat másra, valamint az uralkodó sem adhat másra megbízatást, mint a magyar király által szentesített törvények végrehajtására. (Hosszas, zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Következik a napirend. **Kossuth** Ferencz megokolja sürgős indítványát.

Kossuth a vámtarifáról.

Kossuth Ferencz: Azért terjesztette elő indítványát, mert közgazdasági kérdésekkel sürgősen foglalkozunk kell. Az ország szegény, nincs ipara, nincs gazdasága, geografia helyzete rossz, valamint éghajlata. Mindezek mellé sorakozik egy szerencsétlen tény, hogy sohasem intézkedhetünk szabadon, levagyunk kötve a szomszéd államnak, amely ugyancsak nem a mi

Kölcsey-himnusz. Nem azt valljuk, hogy ott a haza, ahol több pénzt adnak, hanem:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Aldjon vagy verjen sors keze
Itt élned, halnod kell!

Kedves ifjak! Amig ilyen elvei lesznek ez egyletnek, mindenkor számíthatunk a nemeslelkűek és a jobbérzésűek rokonszenvére és támogatására, bármily társadalmi különbség legyen is közöttünk. E rokonszenvet és jóindulatot pedig avval szerzik meg, amivel saját maguk érdekét, sorsát, jólétét mozdítják elő. Szorgalmas önképzés, szakismeretek szerzése, becsületesség az életben, kitartás és lelkiismeretesség a munkában — ez az iparos ifjuság boldog jövőjének a biztos alapja, erre törekszik szoktatni tagjait a Kath. Legényegylet, mely otthon nyújt a tisztas ipar ifju munkásainak.

Vallás és erény — Munka és szorgalom — Egyetértés és szeretet — Vidámság és tréfátanyája a Legényegylet. Ezek uralkodjanak egyletünknek ez új hajlékában és Isten nevében, Szent József oltalma alatt — sokáig!

Isten áldja a tisztas ipart!

érdekeinket istápolja. Mindezekhez járulnak a szocialis bajok, a kivándorlás, a hazát nem ismerő szocializmus. Orvosolni kell e bajokat mielőbb és pedig úgy, hogy szabadon rendelkezünk ömagunk ügyeivel. (Helyeslés.) Keresi azt az érintkezési pontot minden párt között, minden hazafi között, kik belátják, hogy gazdaságilag az országot tovább úgy vezetni nem lehet. Álláspontja ösmeretes, mert pártjának most csak szerény közkatonája. (Gyér éljenzés a szélsőbalon és a jobbon, de elvét fel nem adja, melynek az önálló vámterület egyik sarkpontja az országot mindenképen ki kell mondani a mai helyzetből, mert minden téren törvényen kívüli állapotban vagyunk. (Ugy van!) Itt vannak a külfölddel kötendő szerződések, a vámszövetség, mind égető kérdések. És mielőtt a külföldi államokkal elkészítenénk a vámszövetség tárgyalását, egy autonom vámtarifára van szükségünk és pedig olyanra, mely megvédi, megóvja a mi érdekeinket. (Ugy van!) Elve, amelyet különben kifejtett már: az önálló vámterület felállítására.

Vázsonyi Vilmos: Önálló közös vámterület!

Kossuth Ferencz: Ha a képviselő ur halotta volna erről elmondott beszédemet, más-kép gondolkodna. Kéri indítványának tárgyalásra való elfogadását. Legyen az a Ház asztalán mentőhorgonyként, hogy szükség esetén ráakaszthassák a nemzet hajóját. (Helyeslés a szélsőbalon és a jobboldalon.)

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök: Egyetért **Kossuth** hall abban, hogy a közgazdasági érdekek ápolása nagyfontosságú az országra nézve. Az ipar és kereskedelem fejlesztésével több ut vezet, de a legelső feltétel a parlament békés tárgyalásának biztosítása. A **Kossuth** indítványát illetőleg nem ért egyet vele, mert szerinte a közösséget mindaddig fenn kell tartani, amíg csak lehetséges, tárgyalását illetőleg arra kéri a Házat, hogy az indítvány csak annak idején tárgyalassék, ha aktuális lesz az.

Krasznay Ferencz: Micsoda beszéd, hat éve aktuális.

Kossuth Ferencz: Ugy látja, hogy a miniszterelnök nem értette őt jól meg. Ő az indítványának tárgyalását kéri, arra az esetre, mikor eljön az ideje, hiszen azért mondta, hogy horgonyként akarta azt a Ház asztalára letenni.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök: Nem ellenzi, hogy az napirendre ki ne tűzésék, de csak akkor, ha mint mondotta, aktuális lesz.

Elnök: A házszabályok értelmében dönteni kell afelett, elfogadjá-e a Ház tárgyalásul az indítványt.

Ugron Gábor: Nem! Nem.

Elnök: Felteszi a kérdést, akik elfogadják tárgyalásul **Kossuth** indítványát, álljanak fel. (A jobboldal, a szélsőbali **Kossuth**-párt és a néppárt feláll. Az **Ugron**-párt és a harcot folytatni akarók ülve maradnak.)

Vázsonyi Vilmos: Éljen az önálló közös vámterület.

Elnök: Kijelenti, hogy a Ház elfogadja tárgyalásul **Kossuth** Ferencz indítványát. Következik

a vita folytatása

a miniszterelnök programja felett.

Lengyel Zoltán: Először közgazdasági kérdésekkel foglalkozik. Az önálló vámterület híve. Sürgeti az önálló magyar vámtarifát. Azt meg nem engedheti, hogy a közös vámterület két külön vámtarifa segítségével tartassék fenn.

Vázsonyi Vilmos: Az egész egy nevetséges formula.

Lengyel Zoltán: Vagy megvédi a miniszterelnök a magyar érdekeket, vagy pedig akkorát fog esni, mint előtte senki.

Nyilatkozik, hogy a függetlenségi pártból azért lépett ki, mert nem akarja cserben hagyni küzdő elvbarátait.

Nagy Mihály: Házi dolog.

Lengyel Zoltán: Ez nyilvánosan történt, ez országos ügy.

A miniszterelnök nem nyilatkozott, hogy ösre ad-e majd nemzeti engedményeket.

Kubik Béla: Dehogyan ad!

Lengyel Zoltán: Három szempontból bírálja a miniszterelnök programját. Előbb azonban öt perc szünetet kér.

Elnök: Megadja.

Szünet

Szünet után

Lengyel Zoltán: Folytatja és kibeszéli az ülést.

Tanítók választása.

A nagyváradi községi iskoláknál rendszerezített új állásokat tegnap délután töltötte be az iskolaszék, óriási érdeklődés mellett. Az iskolaszéknek majd minden tagja megjelent a szavazáson, amelyet **Sipos** Orbán kir. tanfelügyelő, kiküldött elnök vezetése alatt

Bordé Ferencz iskolaszéki alelnök nyitotta meg az ülést s felkérte **Sipos** Orbán választási elnököt a választás vezetésére.

Sipos Orbán elfoglalván az elnöki széket, első sorban a községi polgári fiúiskolánál megüresedett egy tanító-állás betöltésére hívta fel az iskolaszék tagjait. Felolvasta a nyolcz pályázó nevét s ezek közül **Gálos** Ferenczet és **Buday** Alajost ajánlotta.

A szavazás alkalmával **Buday** Alajos 21, **Gálos** Ferencz pedig 16 szavazatot kapott és így **Buday** Alajos választatott meg a községi polgári fiúiskolához tanítóul.

A községi elemi iskolákhoz szükséges 4 férfi és 6 nőtanerő választását egyszerre ejtették meg. Ezekre a helyekre az elnök a következőket ajánlotta: **H. Fekete** Péter, **Huszár** László, **Vekerdi** Balázs, **Klein** Abrahám, **Bonomi** Viktor, **Nagy** Dezső, **Jerzsák** Árpád és **Várad** István tanítókat és **Rátkay** Emília, **Pál** Ilon, **Szendeflyné** Harrach Elvira, **Bródy** Fanny, **Bolemann** Sarolta, **Mayercsik** Anna, özv. **Krüger** Viktorné, **Poynár** Anna, **Kazinczy** Mariska, **Grósz** Erzsébet, **Szöke** Berta, **Várszeghy** Lajosné tanítóknak. A választási elnök tehát minden állásra két pályázót ajánlott.

Ezután a választás iránt még nagyobb érdeklődés mutatkozott.

A szavazatok összeszámításánál kitűnt, s beadatott 43 szavazat s megválasztottak a tanítói állásokba **Huszár** László (32 szóval) **Várad** István (30), **Jerzsák** Árpád (29) és **Nagy** Dezső (21), — tanítóknak pedig meglettek választva: **Rátkay** Emília (31), **Jakobovics** Ilona (23), **Pál** Ilona (22), **Tarr** Klementin (21), **Bródy** Fanny (19) és **Kazinczy** Mariska (17). **Szöke** Berta, aki szintén jelölve volt, 16 szavazatot kapott s így egy szavazattal maradt ki a megválasztottak közül.

Az eredmény kihirdetése után **Sipos** Orbán elnök kijelentette, hogy mint elnök megnyugszik a választásban.

Dr. Hoványi Géza szerint az elnök kötelessége a választás eredményének kihirdetése; mint tanfelügyelőnek meg van a joga a választással szemben. A jövőre nézve s a községi iskolaszék autonomiájának megóvása végett szólal fel. Az elnöknek csak az a joga van, hogy kihirdesse az eredményt.

Sipos Orbán és **dr. Molnár** Imre rövid hozzászólása után az ülés véget ért.

LAWN-TENNIS cipők, övek, angol fehér és színes mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók:

Róth M. utóda
kalap- és uri-divat üzletében.

Színes és fehér ingek dus választékban és méret szerint is készíthetők. — Férfi-, női- és gyermek cipők kizárólag a legjobb hazai készítmény!

PANAMA-KALAPOK!

Mint halljuk, a polgári iskolai tanítói szék betöltését a tantestület és több iskolaszéki tag meg fogja semmisíteni, mert a megválasztottaknak arra a szakra nincsen meg a képesítése, amire választották.

A többi tanítók választása megnyugvást keltett. A férfi ideiglenes tanítók közül egy maradt ki, míg a tanítónői állásokra megválasztottak mindennyi alkalmazva volt már ideiglenesen a községi iskoláknál. Mivel kevesebb helyre történt választás, mint amennyi az ideiglenes tanítók száma, három ilyen ideiglenes kimaradt. A város azonban bizonyára alkalmazni fogja őket továbbra is anélkül, mert szükség is lesz rájuk.

A Katholikus Legényegylet házszentelése.

A nagyváradai Katholikus Legényegylet új épületét, melynek a budapestin és kassain kívül alig akad párja a hazai testvéregyletek helyiségei közül, méltó ünnepélyességgel szentelték fel vasárnap.

Reggel 9 órakor a Szent László-templomban dr. **Vucskics Gyula** plébános egyleti elnöksége ünnepélyes szent misét tartott segédlettel a **Pálffy Béla** igazgató, főreáliskolai hittanár pedig prédikált. A szent misén az egylet tagjai teljes számban kibontott zászlóval jelentek meg.

A templomból az egylet új helyiségébe vonult az ünnepelő közönség, mely csakhamar zsufolásig megtelt előkelő férfi és hölgyközönséggel.

Emelte az ünnepély fényét megjelenésével **Radnay Farkas** felsz. püspök és **Fetser Antal** apátkanonok, kik az egylet tisztikarával a terem felső részén levő asztalnál helyezkedett el.

Az ünnepi közgyűlést megelőzőleg dr. **Vucskics Gyula** plébános egyleti elnök egyházi ornátusban beszélt az épület minden részét.

Majd kezdetét vette az ünnepi diszko-gyűlés.

Dr. **Vucskics Gyula** elnök megnyitó beszédét mondott, melyet mai számunk tárczarovatában közlünk.

Pálffy Béla igazgató fölolvasta az egylet ifjúsága kebeléből választott ifjúsági tisztikart.

Ezután az egyes tisztviselők olvasták fel jelentéseiket, melyek az egylet egy évi munkásságáról adnak számot.

A múlt évi számadás 102 korona többlettel zárult.

A jelentést a közgyűlés örömmel vette tudomásul, mert azok mind sikerekben gazdag tevékenység kifejezői.

Különösen a vigalmi bizottsági elnök jelentéséből tűnik ki, mily nagy szükség volt, hogy az egylet tágas hajlékot nyerjen, mivel a mulatságoknak — melyeken mindig a társadalom előkelőségei is nagy számmal voltak jelen — így az egylet kényiségei azok megtartására szűknek bizonyultak — idegen helyiségekben való tartása rendkívül nagy kiadásokat igényeltek s a jövedelmet majdnem felémesztették.

Ezek után lélekemelő jelenet következett.

Felállott **Fetser Antal** apátkanonok és rövid bevezetés után tolmácsolta a káptalani helynök ő méltóságának, az áldott lelkű **Winkler József** vál. püspöknek üdvözlését a házszentelés ünnepe alkalmából, és ennek kapcsán átadta dr. **Vucskics Gyula** elnöknek a

a nemes szívű főpaprak küldeményét, 1000 koronát.

A jelenlévő közönség percekig éljenezte és tapsolta a jótékony főpapot, ki ezzel csak újra meg újra kimutatta az egylet irányában érzett szeretetét.

Az éljenzés s taps elnémultával dr. **Vucskics Gyula** elnök hálatelt szívvel köszönte meg a káptalan és egyházmegye büszkeségének ez újabb adományát.

Majd megejtették a választásokat, és pedig a következőképen:

Elöljárók: Elnök: Dr. **Vucskics Gyula**, világi elnök: **Kugler Albert**, igazgató: **Pálffy Béla**, titkár: dr. **Szolnok Jenő**, pénztárnok: **Széles Lajos**, alpenztárnok: **Rottensteiner István**, főkönyvtárnok: ifj. **Tóth Lajos**, ellenőr: **Ováry Lajos**, segédtitkár: **Sikli József**, vigalmi diszelnök: dr. **Krüger Aladár**.

Ifjúsági tisztviselők: I. dékán: **Papp Ferencz**, II. dékán: **Kauczil István**, főrendező: **Faragó János**, vigalmi elnök: **Morvay Vilbald**, vigalmi alelnök: ifj. **Barza József**, segédkönyvtárnok: **Daka János**, zászlótartó: **Kádár János**.

Vigalmi bizottság: **Aredanczy János**, **Bauer Nándor**, **Fröhlich György**, **Kádár János**, **Kállay Elek**, **Kendrella János**, **Papp Gyula**, **Szabó Imre**, **Takács Géza**, **Nagy János**, **Oranics Lajos**, **Bujdosó Sándor**.

Rendezőség: **Rácz János**, **Hora Rudolf**, **Papp Gyula**, **Daka János**, **Rump Béla**, **Szikora János**, **Báthory József**, **Fülöp György**, **Kotesz Károly**, **Szücs József**, **Kmetz Lajos**, **Bujdosó Sándor**, **Setyerov Zsigmond**.

Beteglátogatók: Ifj. **Tóth Lajos**, **Kürthy Lajos**.

Végül **Radnay** püspök megáldotta a jelenlévőket, mire a diszko-gyűlés véget ért.

A délutáni ünnepély.

Délután 5 órára ismét zsufolásig megtelt a legényegylet tágas díszterme szép közönséggel, hogy részesse legyen a tagfelvételi ünnepélynek, amely egyik jelentős mozzanata volt az egész ünnepségnek.

A jelen voltak közül ide jegyezzük a következőket: **Grócz Béla** kanonok, dr. **Vucskics Gyula**, **Kugler Albert**, **Pálffy Béla**, dr. **Peszeky Ferencz**, dr. **Imrik Gusztáv**, **Ováry Lajos**, **Milibák József**, **Csordacsics Ferencz**, **Tátray Sándor**, **Sztarill Ferencz**, **Kalmár Illés**, **Dévald Mihály**, **Voszka Ferencz**, dr. **Szolnok Jenő**, **Tarsoly Ferencz**, **Hant Frigyes**, **Buza Károly** stb. Örösi számban jöttek el az ünnepélyre hölgy k is.

A szép és kedves emlékü ünnepélyt a legényegylet zenekara nyitotta meg a Hunyady-indulóval, amelyet a közönség élénken megtapsolt. Kijutott az éljenekből a banda derék vezető és tanítójának **Benkő Imrének**.

Utána következett az ünnepély fénypontja, **Pálffy Béla** igazgatónak ünnepi beszéd a tagokul felveendő ifjakhoz. Szívükbe véste az Isten és a haza iránti szeretetet. A lelkes, hazaszeretettől túlaradó beszéd egyes megkapóbb helyeinél a közönség tetszésének adott kifejezést s midőn az ifjak az egylet zászlója alatt elmondották az ünnepélyes ígéretet, a nagy közönség percekig ünnepelte **Pálffy Bélát**.

Igen szép volt a következő szám is. **Kendrella János** egyleti tag szavaltta el **Dutka Akos** munkatársunknak ez alkalomra írt s vasárnapi számunkban már közölt csinos hangulat-terjes költeményét. Ugy a jeles előadót, mint a szerzőt élénken megtapsolta a hálás közönség.

Az egylet dalárdája adott elő ezután igen csinos magyar dalokat, buzgó és kiváló képzettségű vezetőjük: **Kalmár Illés** kántor vezetésével.

A műsor mind végig érdekes sorozatában egy felolvasás következett a dalárda éneke után. **Ováry Lajos** választmányi tag tanulságos dol-

gokat olvasott fel az iparról, a cézhekről; kimutatja egész napjainkig az ipar fejlődését, a felmerült nehézségeket. Elvezetés előadásban mutat rá az orvosszere, a melylyel iparunkat fellendíteni, versenyképesebbé lehetne tenni. Lelkesítette az ifjakat szorgalomra, kitartó munkára és becsületességre. Vázolta a kath. legényegyletek üdvös hatását az iparra. Zajos éljenzés volt az elismerés a csinos felolvasásért.

Az egyleti zenekar **Ocskayból** és **Bob herczegből** adott elő igen szépen egy-egy részletet.

A két zeneszám között **Faragó János** főrendező olvasta fel egy kis sikerült, kedves rajzát, a melyben egy iparos ifju viszontagságos életét írja le.

Az előadások közül messze kimagaslott dr. **Szolnok Jenő** titkár pompás szavalata. Abrányinak egyik remekét: „Mi a haza?” című költeményét adta elő megrázóan, drámai hévvel, tüzzel. Frenetikus taps és éljenzés kísérte a szép szavallatot.

Az ünnepély ezen részét a dalárda fejezte be a kitűnően előadott **Rákóczy-indulóval**.

Társasvacsora és táncz.

Az élvezetes, pompás műsor lezajlása után az örösi számban összegyűlt közönség a terített asztalokhozült társasvacsorához.

Csakhamar tánczra perdült a fiatalság s **Dula Miklós** bandájának pompás zenéje mellett hajnalig kitűnő kedvvel járták.

A szép ünnepélyen, amely ismét egyik kedves emlékü mozzanat lesz az egylet történetében, — jelen voltak a következők:

Asszonyok: **Arnóczy Józsefné**, özv. **Bereczkyné**, **Fröhlich Józsefné**, **Rokszin Lászlóné**, **Pásztai Jánosné**, **Huszár Józsefné**, **Morvay Vilbaldné**, **Emmer Józsefné**, **Vaszil Györgyné**, **Klell Jánosné**, **Galló Jánosné**, **Tóth Imréné**, **Rottensteiner Istvánné**, **Kozák Jánosné**, özv. **Kauczil Istvánné**, **Dévald Mihályné**, **Barna Józsefné**, **Vidosits Gyuláné**, **Kudar Józsefné**, **Oranics Józsefné**, özv. **Máthé Jánosné**, **Weizmann Istvánné**, **Tull Sándorné**, **Fazekas Józsefné**, **Buza Károlyné**, **Rácz Sándorné**, **Vajnovszky Józsefné**, **Karkusz Sándorné**, **Tasali Péterné**, **Szántai Gyuláné**, **Eszenyi Józsefné**, **Kiss Károlyné**, **Pápa Józsefné**, **Szücs Istvánné**, **Bereczky Éváné**, **Szigeti Vilmosné**, **Beczkay Sándorné**, **Mokos Sándorné**, **Nádasy Lászlóné**, **Takács Antalné**, **Tarsoly Ferenczné**, **Milibák Józsefné**, **Lobodka Pálné**, **Szálla Ferenczné**, **Varga Miklósné**, **idősb. Joó Ferenczné**, **Papp Györgyné**, **Révész Istvánné**, **Rump Jánosné**, **Ujváry Gézőné**, **Sikli Józsefné**, **Husznai Andrásné**, **Kora Mihályné**, **Rácz Józsefné**, **Zonda Viktorné**, **Szücs Józsefné**, **Fehér Józsefné**, **Zsemilnszkyné**, **Verbőczy Istvánné**, özv. **Frei Józsefné** stb.

Leányok: **Emmer Erzsike** (Gyapju), **Arnóczy nővérek**, **Galló Rózsika**, **Tóth Karolin**, **Rottensteiner Ilonka**, **Huszár Mariska**, **Szolnok Ilonka**, **Kauczil nővérek**, **Barza Mariska**, **Antal Irénke**, **Leukucz Róza**, **Weizmann Juliska**, **Szücs Kornélia**, **Szikora Etelka**, **Csengery Mariska**, **Tóth Rózsika**, **Fazekas Katalin**, **Rácz nővérek**, **Papp Mariska**, **Meskó Anna**, **Vlosák Mariska**, **Szatmári Margit**, **Szántai Etelka**, **Szücs Mariska**, **Kiss Karolin**, **Bereczky Rózsika**, **Boeskey Rózsika**, **Szentpáli Erzsike**, **Nádasy nővérek**, **Mayercsik Ilonka**, **Iványi Juliska** és **Mariska**, **Gyulay Ilonka**, **Takács Etelka**, **Tarsoly Mariska**, **Fenyődy Mariska**, **Balcsó Irma**, **Joó Karolin**, **Nagy Vilma**, **Veres Erzsike**, **Kiss Zsuzsika**, **Daka Ilonka**, **Agárdy Juliska**, **Hegedüs Irma**, **Révész Gizella**, **Oláh Mariska**, **Frei Annuska**, **Gyökös Mariska**, **Acs Boriska**, **Hegedüs Agnes**, **Kósa Erzsike**, **Rácz Irma**, **Zonda Margit** és **Irénke**, **Béres Mariska**, **Mille Erzsike**, **Verbőczy Ilonka**, **Kádár Ilonka** stb.

Felülfizetések: **Andrássy János** 10 kor., **Aranyossy József** 50 fill., **Rokszin László** 40 fill., **Novotny S. Alfonz** 10 kor., **Dr. Steinberger Ferencz** 10 kor., **Peszeky Ferencz** 50 fill., **Buzási József** 50 fill., **Kucsóvszky Lajos** 10 kor., **Dr. Vucskics Gyula** 5 kor., **Tátray Sándor** 50 fill., **Eszenyi József** 1 kor., **Orosz Péter** 1 kor. 50 fill.,

Bauer Nándor 1 kor. Grócz Béla 18 kor. 50 fill., Popity János jog. k. 50 fill., Szűcs István 1 kor., Dr. Imrik Gusztáv 2 kor. 50 fill., Fröhlich György 2 kor., A... 50 fill., Hant Frigyes 1 kor., Hegedüs István 1 kor., Iványi István 50 fill., Ország Antal 50 fill., N. N. 2 kor., Karlóvszky Jenő 1 kor., Hegedüs Miklós 2 kor.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destruktív irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célünk egy minden politikai párttól független kath. irányú lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak hővek és hőek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolui, és ismerőseik körében terjesztteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 9 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

UJDONSAGOK.

Az ág. ev. templom felavatása.

A nagyváradai ág. hivallásu evangélikus egyház igazán szép új templomát vasárnap délelőtt avatták fel nagy ünnepélyességgel. Az ünnepség reggel 9 órakor vette kezdetét.

Százakra menő hívő sereg gyűlt össze a templom előtti udvaron. A szomszédos lelkész lakból lépett ki Zelenka Pál superintendens, Materny Lajos debreczeni főesperes, Bortnyik György kölcei alesperes, Geduly Henrik nyiregyházi, Frint Lajos aradi és Materny Imre nagyváradai lelkészek segédkeztek neki.

A templom előtt ifj. Rimanóczy Kálmán, a templom építője átadta a kulcsokat Osterlamm Armin egyházi felügyelőnek szép szavakkal. Midőn átadja a kulcsokat, kívánja, hogy a templom mindenkori a vallásos erkölcsösöset s a tiszta hazafiságot szolgálja az Ur és a Haza dicsőségére.

Osterlamm felügyelő az átvett kulcsot Zelenka Pál superintendensnek nyújtotta át szép beszéddel, melyre Zelenka röviden válaszolt.

Ezután a lelkészek és a közönség bevonultak a virágokkal ékített templomba s kezdetét vette az első istentisztelet.

A templomot zsúfolásig megtöltötte a közönség. Ott voltak a megye, a város, katonaság és a protestáns egyházak képviselői.

Ima és ének után Zelenka Pál megál-dotta a templomot s átadta a hiveknek Isten dicsőségére. Ezután a hivek ismét énekeltek, most már orgonaszó kísérete mellett, majd Materny Imre helyi lelkész szentírást olvasott. Geduly Henrik nyiregyházi lelkész ünnepi beszédet mondott. Végül urvacsoaraorsztás volt s két újszülöttet kereszteltek meg.

A superintendens befejező imája s ének után az ünnepség egyházi része véget ért.

Déli 1 órakor Karner vendéglőjében 80 terítékű barkett volt, melyen számos felköszöntőt mondtak.

Nagyvárad Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vasártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenze »	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó »	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő »	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő »	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad

	Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3. —	5.34	7.20	9.53	
Rontó »	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velenze »	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vasártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.5 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A gyulai róm. kath. főgimnázium.

Vinkler József választott püspök, káptalani helynök, a gyulai róm. kath. főgimnázium bizottságába a szerződés 9. §. b) pontja értelmében a nagyvárad-i latin szert. püspök két megbízottjával, addig terjedő megbízatással, míg a kinevezett s praekonizált Szemrecsányi Pál püspök másként nem intézkedik, Szénády Józsefet, a gyulai róm. kath. egyháztanács alelnökét és Bartos Ferencz gyulai legidősb segédlelkészt nevezte ki. Gróf Wenckheim Frigyesné szül. Wenckheim Krisztina grófnő a püspök felkérésére s jogánál fogva a főgimnáziumi bizottságba további rendelkezéséig Spett Vince budapesti ügyvédet küldötte és megbízásának idejét egyelőre 1906. évi szeptember hó első napjáig állapította meg. Gróf Wenckheim Dénes pedig, ki a kegyur gróf Wenckheim családnak Gyulán a kegyuri jogokat gyakorló tagja, s mint ilyen, a szerződés 9. §. c.) pontja értelmében erre jogosult, a főgimnázium bizottsága tagságot személyesen fogja gyakorolni. Az igazgató kinevezésére vonatkozólag Vinkler püspök arról értesíti Gróf Ferencz prépost-plébánost, mint a főgimnázium bizottság elnökét, hogy erre nézve az új megyés főpásztornak tartja fönna a határozatot. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a főgimnáziumi épület árlejtési hirdményét az építésre jogosított városi ta-

nács még e hét folyamán kibocsátja s hogy az építkezést a leendő vállalkozó a jövő hónapban megfogja kezdeni úgy, hogy az épület még ez évben tető alá és a következő évben rendeltetési céljának átadható legyen.

* A nyugdíj-bizottság ülése. Nagyvárad város nyugdíj-bizottsága tegnap ülést tartott, amelyben Decker Frigyes városi állatorvost saját kérelmére nyugdíjaztató. — Pap György volt sz. lga özvegyének megállapították az özvegyi ellátását és a gyerekei részére járó nevelési pótlékot.

* A hadapródiskola vendégei. Vasárnap este magas katonai vendégeket kapott a nagyvárad-i honvédhadapródiskola. Ludmann Gyula tábornok és Fekete Ferencz ezredes Nagyváradra érkeztek, hogy a hadapródiskola szemle vizsgálatán jelen legyenek. A magas rangú katonai személyiségek csütörtökön résztvesznek az intézet fényes záróünnepélyén s még az nap éjjel visszautaznak Budapestre. Tiszteletkre a hadapródiskola tanári kara társaslakomát rendezett.

* Halálra gázolt gyermek. Vasárnap délután hat órakor egy hat éves kis fiú esett áldozatul a gondatlan kocsihajtásnak. A nagy-piacz-tér Kurländer-ház kapujában állott Blága Péter éjjeli őr kis fia, Péter. Az udvarra akart behajtani Rothbart Bernát kereskedő bérelt kocsi-jával Lefkovits Jakab s amint befordult, a nehéz társzeker a kapufélfához nyomta a gyermeket. A kis fiú halálosan megsérült. Edelmán dr. gyorsan ott volt s az áldozatot beszállította a kórházba, de a gyermek utközben kiszorult. A rendőrség megindította a vizsgálatot. Ember Géza vizsgálóbíró még az nap este kihallgatta a terheltet, továbbá Katz Lajos pinczemestert és Kovács Lajost, a kereskedő rendes kocsisát.

* Kapisztrán János csontjai. Nagyszőlősről táviratozzák, hogy a város környékén ásatás közben megtalálták a hős Kapisztrán János ferenczrendi szerzetesnek, Hunyady János barátjának csontjait. Az érdekes hír úgy szól, hogy Volenszky Kálmán ügyvéd Hankó-várron levő szőlőjében ásatás közben egy XV. századbeli koporsóra akadtak és felnyitván, egy csontvázat találtak benne a XV. századbeli ferenczderndiek öltönyében. Sok történelmi adat arra vall, hogy a törökverő szerzetes sírját Nagyszőlős közelében kell keresni és így érthető, ha a nagyszőlősiek már is biztosra veszik, hogy a talált csontváza csakugyan a hős Kapisztrán Jánosé. Az érdekes leletéről távirailag értesítették az orsz. régészeti egyesületet.

* Vgszett kutya Biharon. A mult héten a vidékről egy vgszett eb vetődött Bihar községbe, mely beköborolva a község nagy részét, nagyon sok kutyát megmárt. Így a többi közt állítólag dr. Péchy Károly orvosnak is megmarta kutyáját, ez pedig Pálczs János községi lakos s rítését marta meg, mire Péchy tegnap agyonlőtte kutyáját és azonnal telefonozott az állatorvosnak Nagyváradra, tudomására hozva az esetet, felhívta a boncolás megejtésére. A kóbor vgszett eb állítólag a legelésző szarvasmarhák közül is megmárt többet. A nép üzőbe vette s hosszas hajszát után végre sikerült lelőni; az előjáróság csendőrkkel járva a községben, nagyon sok kutyát lelővetett, a megmaradtakat pedig büntetés terhe alatt 40 napig kötve kell tartani. A községben nagy a rémület.

* A sztrájkolák harcza. A sztrájkoló nap-szamosok bérharcza tegnap már annyira fajult, hogy hatalmas verekezés fejlődött a rendőrség és a munkások között. Biztos tudomásunk van, hogy már szombaton este több letartóztatás történt s e miatt a munkások tegnap fellázadtak s a rendőrség épületét megostromolták s kényszerítették a rendőrsé-

get a foglyok szabadon bocsátására. Minderről azonban a rendőrség nem tartja szükségesnek a hírlapokat értesíteni, mint az utóbbi időben minden lényegesebb bűnesetet elhallgat a nyilvánosság előtt. Ez állapot az igazság megítélhetőségének rovására történik s intézkedést várunk ennek megváltoztatására. Egyebekben a sztrájkról a rendőrség a következő jelentést adja:

A bérharcban álló napszámos munkások s a munkaadók közt levő egyezkedés céljából ma délelőtt egyezkedési tárgyalás volt Gerő Armin főkapitánynál. Az egyezkedésen Bordó Ferencz főjegyző polgármester helyettesen kívül az építő iparosok részéről megjelentek ifj. Rimanóczy Kálmán, Rendes Vilmos, Incze Lajos és Sztarill Ferencz; a napszámos munkások részéről hét főből álló küldöttség. Hosszas tárgyalások után a főkapitány ismételt felszólalása révén a munkaadó építő iparosok kijelentették, hogy a bérrendszer alapjául az óraszerint való díjazást elfogadják és ez óra díjazás legkisebb tételét férfiak részére 17, nők részére pedig 13 fillér legkisebb bért ajánlottak meg, egyúttal megígérték, hogy jövő évi május hó 1-étől kezdődőleg a napszámos munkások által most követelt 20, illetve 16 filléres díjtételeket fizetni fogják. A munkások küldöttei mindezt elfogadták és kijelentették, hogy megbízóikkal közlik s az eredményt tudatni fogják. Ez ideig azonban a felől, vajjon a sztrájkban álló tömeg is elfogadta-e az egyezséget, értesítést nem kaptunk.

* Mikor a katonaság parancsol A főutcai volt honvéd gyalogsági laktanya most üresen áll. Nagyvárad városa mekereste a minisztert, hogy az üres laktanyát engedje át a bevonult tartalékos katonák elszállásolására. A miniszter azonban kereken kijelenti, hogy erre nem hajlandó, sőt ráolvasa a városra, hogy a póttartalékosokat akár ideiglenesen, akár állandó jellegű bevonulásoknál, a város köteles elhelyezni.

* A rabok vizsgálja. Szép számú érdeklődő közönség volt jelen vasárnap a rabok vizsgálatán, amely a Hymnusz elnevezésével kezdődött, s ezután Rádl Ödön, mint a bizottság elnöke, gyönyörű megható szavakkal intette a bűnhődő embereket erkölcsösebb életre. Ezután megkezdődött a vizsgálat, mely meglepő, szép sikert mutatott fel. Az elért szép eredményért Vertessy Arnold tanító érdeme, aki szaktudással, ambícióval végzi emberszerető munkáját. A vizsga befejezése után Rádl Ödön köszönetet mondott Nagy Géza kir. ügyésznek és Vertessy Arnold tanítónak az elért szép sikerért s kiosztotta a jutalmakat, 6 maga négy öt koronás jutalmat ajánlott fel s Auspitz Adolf ajándékából, Sipos Orbán: Erzsébet királyné című könyvét osztotta ki több példányban. Az egyik rab köszönő szavai után a szózat éneklésével ért véget a vizsga.

* Lopás. A 37-ik gyalogezred egyik hadnagyának Szt. János-utcán levő lakásában a nyitva felejtett ablakon át az éjszaka két alak bemászott és jóformán a tiszt szemelátára, ennek 50 kor. készpénzét és egy kabátját elemelve, az ablakon át elmenekültek. Nyomozás folyamatban.

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szíves figyelmét Mezey Dezső műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Figyelmeztetés. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a Nagyvárad Műszaki Villamos Vállalat (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a legalaposabban és teljesen díjmentesen állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részleltetésre is kaphatók.

TANUGY.

Az iskolák beszámolója.

II. Az állami főreáliskola.

Az állami főreáliskola értesítőjét Stauer József igazgató készítette nagy gondnal. Az iskola ugyanis a tanév elején Krüger Viktor halála következtében új vezetőt nyert Stauer József személyében, a kit az aradi főgymnásiumtól helyezett át ide a miniszter.

Az értesítő nekrológgal kezdődik. Megható szavakban parentálja el az igazgató az intézet halottjait: Krüger Viktor igazgatót, Kovács Géza tanárt és Gáll József iskolaszolgát. Az értesítő cikkét Alvinczy Sándor írta, a ki Roland fia számára összeállított nyelvkönyvek-ből szemelvényeket közöl. A szemelvényeknek így kevés a haszna, hanem az a reform, a mi a szemelvények végén van, hogy t. i. a nyelvek tanítása csak az esetben lenne sikeres, ha a tanítás olyan gyakorlati alapon eszközölné, mint a hogyan Alvinczy akarja a fiát egyik nyelv ismeretéből a másikba bevezetni, — már határozottan megszívlelésre méltó.

Erdemes sorokat szentel az igazgató a Nátáfulussy Kornél érdemeinek, a kit 40 éves tanúgi s 10 éves tankertületi főigazgatói jubileuma alkalmából üdvözlöl.

A tanári karra az idén is rossz idő járt. Annyi változás, annyi áthelyezés, halálozás, megbetegülés talán nem volt egy iskolánál sem, mint itt.

A rendes tanárok száma az igazgatón kívül 13, helyettes óraadó tanár van 7, s hitoktató 9. A rendes tanárok közül 3 esett súlyos betegségbe.

Az intézet összes felszerelése 22740 darabban 88390 korona értéket képvisel. Ebből a tanári könyvtárra esik 7441 db 39914 kor. értékben; s így a reáliskola könyvtára ma holnap számottevő s elsőrangú könyvtár lesz az egész magyarországi könyvtárak között. Dehát tekintélyes összeget is áldoznak a fejlesztésére, évi 1200—1400 koronát.

Az ifjúsági önképzőkör, mely Kardeván Károly tanárnéknél vezetése alatt működött, az iskolai ünnepélyek rendezése alkalmából dicséretes eredményt fejtett ki. Kiválóbb tagjai voltak: Kovács József, Jesch Aladár, Gottlieb Zoltán, Bleyer Imre, Bernát Miksa, Király Jenő, Gönczy Imre, Fischer Albert és Fodor Jenő.

Az ifjúsági segítőegyesület szerényen működött.

A tanulóknak ugy erkölcsi, mint egészségi állapota kielégítő, a tanulmányi eredményről már nem mondható ugyanez; mert a növendékeknek több mint harmadrésze elbukott; a reáliskola 284 vizsgálatot tett tanulója közül megbukott 90, vagyis az összes tanuló 31.67 sz.-a. Nem számítva bele a vizsgálatlanul maradt és osztályzatot nem nyert tanulókat, a kik minden valószínűség szerint a bukottak számát szaporítanák. Legtöbb bukott a II. osztályban a tanulók 43 sz.-a, legkevesebb a VIII. osztályban 16 sz.-a.

A bukási arányszám általában a 30-as körben forog s így az I. A) osztályban 31, az I. B) osztályban 28, a II-ban 43, a III-ban 33, a IV-ben 25, az V-ben 38, a VI-ban 36, a VII-ben 33 s a VIII-ban 16 százalék. Kár, hogy a tantárgyakból való kimutatás hiányzik az értesítő statisztikájából s azt nem lehet elbírálni.

Az iskolába beiratkozott 308 tanuló, 12-vel több mint a múlt évben.

Vallásra nézve legtöbb volt az izraelita tanulók száma 166 (60 sz.), aztán az ev. ref. tanulók 44 (16 sz.), a róm. kath. tanulók 40 (14 sz.), gör. kel. tanulók 12 (4 sz.) és végre ág. ev. tanulók 11 (4 sz.).

Anyanyelvre nézve magyar volt a tanulók 96 sz., német volt 1 s román 3 sz. A tandíjmentes növendékek száma alig éri el a 15 százalékot.

A 308 növendék közül 61 élvezett tandíjmentességet, de a II-ik félévben ez a szám is leaadt 49-re.

A legtöbb tanuló a középosztály értelmisége közül való. 104 tanuló szülője tartozik ebbe az osztályba (38 sz.), 85 iparosnak a fia tanult (31 sz.), a kereskedők már csak 68

számmal 25 sz.-ban vannak képviselve, míg a gazdálkodó emberek száma alig tesz 6 sz.-a.

A tanulók illetőség szerint 19 vármegye kötelékébe tartoznak, legtöbb természetesen biharmegyei, 82 sz., ezek közül is 61 sz. nagyvárad. Az óramulasztás normális volt, a mennyiben a 6430 óramulasztásból 1 tanulóra átlag csak 23 $\frac{1}{2}$ óra esik. A jeles tanulók alig adják ki az 1 sz.-t, a közepeték is csak 9 sz.-ban vannak képviselve.

Ezt az eredményt másnak nem akarjuk betudni, mint a tanári karban az év folyamán történt halálozási s betegedési eseteknek és a szigorúan vett ismert miniszteri utasításnak.

Az iskola különben mintaszerű vezetés alatt áll és igazán tudományos színvonalon.

Igazságszolgáltatás.

A lejtőn.

Alig pár hete irtunk e helyen egy előkelő uri családból származó fiatal ember zülléséről, aki mögött már évekre bezáródott a börtönajtó. Ennek a szélhámosságyzósegednek hű mása állott tegnap a büntetőtörvényszék előtt.

Réz Sándor, ez a bűn lejtőjén sülyedő ember, a ki már két ízben volt sikkasztásért büntetve s most ismét hivatalos sikkasztásért vonta felelősségre a büntető törvényszék.

Az a vád nehezedik a megtévedt emberre, hogy a múlt év augusztusában, mint kétzi jegyző segéd a biharmegyei árvaszéktől Furtján Jánosné címére érkező 264 korona 02 fillért elköltötte és az összegeket hamisított nyugtával számolt el. A vizsgálat e vád valóságát megállapította s maga Réz Sándor is beismerte.

A tegnapi főtárgyaláson, mint vizsgálati foglyot állították elő Réz Sándort, a ki megalkodott töredelmességgel bevallotta, hogy az említett összeget elköltötte, de azt állítja, hogy nem hamisította a nyugtát, hanem a község-házán kiállított, de még alá nem irt nyugtával leplezgetve a hiányt. Gáthy Bálint ügyész hivatali sikkasztás büntetéseért kéri megbüntetni Réz Sándort, míg a közokirathamítás vádját elejti.

Hegyesi Márton mint védő az enyhítő és kényszerítő körülmények figyelembe vételét kéri a büntető tanácstól.

A büntető tanács Nagy József törv. bír. elnökletével hivatalos sikkasztásért 2 évi börtön büntetésre ítélte Réz Sándort.

A védő a büntetés súlyossága miatt felbezett.

IRODALOM.

„Katolikus egyetem Pécsen.” Ez a címe Dr. Hanuy Ferencz pécsi theologiai tanár 181 lapra (8°) terjedő tanulmányának mely most hagyta el a sajtót, a pécsi joglyceum nyomdájának tiszta nyomásával és izléses kiállítással. A tanulmánynak célja beigazolni azt, hogy Pécsen három fakultásos egyetem (theologiai, jogi és bölcsészeti) legközelebb már felállítható. A pécsi theologiai főiskolának fentartója, a pécsi szeminárium és a pécsi joglyceumnak tartartója, a joglyceumi alapok (Szepesy alap, pécsi székesegyház lycealis alap, Hetey-alap) — ugyanis olyan jól vannak szituálva, hogy már most azonnal is képesek az egyetem felállításával járó évi költség-többletet viselni és birnak megfelelő tágas és díszes épületekkel is. A bölcsészeti fakultás is felállítható Pécsen minden különös nehézség nélkül, mert eddig a pécsi székesegyház évenként 50.000 koronát a kath. tanulmányalapba fizetett be a székesegyházi főújs jövedelmekből (szénbányák évenként 200—240 ezer koronát jövedelmeznek); ezen évi 50.000 korona máris

fedez egy kezdetleges bölcsészeti fakultás évi kiadásának 1/3-át, a kiadás többi részére pedig a fedezetet az országos gyűjtések „katholikus” egyetemre (eddig közel egy millió korona, maga a Bonaz-alap 1903. január 1-én 325.739 kor. 47 fillér volt), továbbá Pécs város és a Ciszterci-rend hozzájárulása és a további gyűjtések és adományok nyújthatják. A bölcsészeti fakultásnak eleinte nem is kellene külön épületet emelni, mert a püspöki lyceum épületében van még elég hely számára; de viszont új épület emelését, Pécs város hozzájárulásával, úgy lehetne eszközölni, hogy egyúttal a főgimnázium épületének kibővítése is ezzel kapcsolatosan végre megoldassék.

A magyar katolikus egyetem felállításának pénzügyi oldala és Pécsnek e tekintetben való elsőse (V. fejezet) tagadhatatlanul a döntő pont a tanulmányban.

A tanulmányban egyébként hat fejezete van és terjedelmes bevezetése és befejezése. A fejezetek címei ezek: I. Fejezet. *Egyetemre szükség van.* II. Fej. *Kath. egyetemre is szükség van.* III. Fej. *Kath. egyetem felállításának egyházi oldala.* IV. Fej. *Kath. egyetem felállításának magyar közjogi oldala.* V. *Kath. egyetem felállításának pénzügyi oldala.* VI. *Kath. egyetem és különösen a pécsi kath. egyetemnek életképessége.* A befejezés maga is egy önálló fejezet, amint alcíme is mutatja: *A legközelebbi teendők* a pécsi kath. egyetem felállítása céljából.

Az első négy fejezet úgy van megírva, hogy bárhol is állítatják fel valaha a kath. egyetem, felhasználható az itt összeállított anyag, mert az I. fejezetben az egyetemeknek jelentőségéről és céljáról általában és a magyar egyetemekről különösen is van szó, a II. fejezetben a kath. egyetemek céljáról és az eddig tényleg fennálló ilyen egyetemekről értekezik a szerző, a III. és IV. fejezetben jogtörténeti és tételei jogi alapon foglalkozik az egyetemi jelleg elnyerésének jogi oldalával.

Dunántulnak és Pécs városnak főlényét a magyar kath. egyetem helyének megválasztásánál az V. és VI. fejezetben igazolja be a szerző, de olyan keretben, hogy esetleg másutt állítandó egyetem előmunkálatainál is fel lesznek használhatók az általa csoportosított adatok (a külföldi kath. egyetemekről, salzburgi gyűjtésről, Eger, Gyulafehérvár, Kassa, Pozsony, Szeged versenyeről).

Az egész tanulmányt a vonatkozó szakirodalom átalakulása után írta meg a szerző és a jegyzetekben lapról-lapra idézi a forrásait. Az egyetemekről általában szóló résznél legújabb szerzők: *Paulsen, Kaufman* és *Denifle* munkái (az egyetemekről) voltak forrásai.

Megrendelhető 3 koronáért a szerzőnél: Pécs, Szeminárium.

Ajánljuk az érdeklődők meleg figyelmébe.

TAVIRATOK

A pápa állapota.

Róma, július 6. (Saját tud. távir.)
A pápa állapota reménytelen. Tüdejének 3/4-ed része kórosan elváltozott.

Botrány a képviselőházban.

Budapest, július 6. (Saját tud. táv.)
A képviselőház mai ülésén, mikor Kossuth kijelentette, hogy a rágalom szót nem Ugronra értette, hanem más rágalmazókra, a hírlapírói karzaton Pályi Ede, a »Magyar Szó« szerkesztőjének háta megett Fenyő Sándor azt a megjegyzést tette, hogy az valóban pimasz rágalmazója Kossuthnak. Pályi erre visszavágott: Ez hallatlan szemtelenség! mire Fenyő arczul ütötte s dülakodva verekedni kezdtek, úgy hogy a folyosón köréjük gyülekeztek a képviselők és újságírók. Az eset Apponyi Albert gr. elnök tudomására jött s rendszeres jegyző-

könyvet vettek fel az esetről, mint a Ház fegyelmező bizottsága.

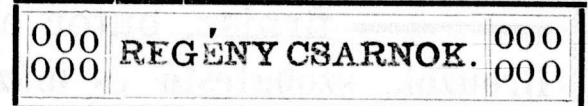
A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, július 6. (Saj. tud. táv.)
A függetlenségi párt este 5 órától éjféli fél 12 óráig értekezletet tartott, melyen 46-an vettek részt. Zajos, s minden oldalról megvilágított vita után Kossuth Ferencz indítványa mellett 26-an, ellene pedig 20-an szavaztak. A harcias elem nagyszáma miatt a küzdelem folytatása bizonyos s így a ház feloszlásának küszöbén állunk.

Az új horvát bán.

Eszték, július 6. Gráf polgármester elnökölésével tartott rendkívüli köztörvényhatósági gyűlés elhatározta, hogy gróf Pejacevich Tivadar újonnan kinevezett horvát bánát táviratilag üdvözlje. Gjurgjevic községtanácsos a tartománygyűlés elnökének írásban benyújtott indítványára a köztörvényhatóság elhatározta, hogy küldöttségileg üdvözlje a bánat, aki holaap Nasicsra való átutaztatásban a várost érinti. A pályaudvaron hivatalos fogadtatás lesz.

Eszték, július 6. A Fremdenblatt vasárnapi számában interwiewet közöl Pejacevics Tivadar gróffal, az új horvát bánnal. Ezen interwiew egyes részletei, mint a Magyar Távirati Iroda illetékes oldalról értesül, egészen tévesek. Az illető lap munkatársa a bánnak egyes kijelentéseit nyilván félreértette és egész helytelenül hozta nyilvánosságra.

Sorsjáték.

Regény.

Írta: Stella (Szőke Berta)

27.

— Inkább vedd maradok — mondta.
— Azért szerettem volna, ha elmégy kis időre, hogy addig előkészítsek egyet-mást a főzéshez.

— Es én nem lehetnék ott akkor? Ugy teszesz, mintha idegen lennék.

— Kérlek szépen tehát, ha úgy tetszik... Bevezette vendégét a csinos tiszta kis konyhába, az asztal mellé széket húzott, leültette sőgornőjét s maga ügyes, avatott kézzel fogott dologhoz. Ifj. Vajdáné, műértő tekintettel nézett körül, a szobákhoz képest elegáns berendezésű konyhában.

— Ez még a régi konyha butorod, ugy-e? — kérdezte.

A háziasszony sóhajtott. Igen, ezt megtartottam, itt legalább még úgy érzem magam, mint azelőtt.

— Tudod mit, Emma, én segítek neked valamit, így hamarabb készen leszel.

— De kérlek...

— Igen, igen, hát mi van abban? — mondta s már előtte is volt a burgonyával telt kosár, melyet tisztítani kezdett.

A munka folyt szaporán, no meg a beszéd is. A háziasszony részletesen elbeszélte az egész katasztrófát, olyan jól esett neki, hogy kedvére kipanaszolta magát. A vendégnek nem egyszer teltek meg szeméi a részvét könnyeivel. Ugy szeretne volna megvigasztalni, de mivel, de hogyan? Eszébe jutott Tar és ugyanakkor bosszankodott saját magára, hogy miért ígérte meg Mártának, hogy hallgatni fog anyja előtt?

A cseléd elkészült a takarítással, a háziasszony meg a tűzhelyre rakta a fazekakat, maga most a kávé edényét fogja felmosni — mondta neki — majd szólok, mikor tüzet rakhat.

— Igenis kérem.

Ok aztán bementek a szobába. Vajdáné körül nézett mindkét szobában, felülvizsgálta a cseléd dolgát. Itt az ágytakarót igazította meg, ott a függönyt, az abroszt, letörölt minden butort ismét s csak aztán foglalt helyet sőgornője mellett.

Beszélgésüket nemsokára a levélhordó zavarta meg. Egy levelet csupán a Márta czi-mére.

— Barátnőjétől? kérdezte sőgornőjét.

— Nem, Lápositól, tudod az a bagosi fiatal ember, akit Bécsben ismert meg.

— Igen? nem tudtam a nevét. Hát még leveleznek?

— Es még milyen szorgalmasan. Különben az nagyon derék ember, olyan szépen, olyan tapintatosan viselkedett velünk, illetve Mártával szemben, más...

— Hogyan, hát tudott, a dologról?

— Persze, az a szeleburdi megirt neki mindent.

— No ebből még lesz valami, csak aztán ügyesen fogjatok hozzá.

— Igen, ha Márta nem lenne a föld legkülönczebb leánya, az nemhogy vonzani tudna valakit, sőt elidegeníti kifecszamodott eszméivel a közeledőt.

— Azt csak gondold, — jegyezte meg mosolyogva, Tarra gondolt, aki éppen különöcségébe szeretett belé olyan halálosan.

— Biztosan tudom, — felelt az anya szomorúan — a mai férfiak bármilyen fennen hirdetik a nőemancipációt, irtóznak a művelt nőktől, a sikkes, kaczer lány bármilyen üres fejű, üres lelkű legyen is, hamarabb meghódítja őket, mint az olyan egyszerű nemes lelkű, igazán művelt teremts. Ezzel csak mulatni szeretnek, a szellemnek mégis van némi hatalma fölöttük, de feleségül nem kellene, pláne ha szegények is.

— Ki tudja, ez talán olyan lesz, akinek nem a modern üres fejű lányok tetszenek, különben láthatod, hogy kitart.

— Eh, ne beszéljünk ilye miről, én legjobban szeretném, ha az egész dolog abba maradna, mire való ez? Amilyen ábrándos az a lány, még szerelmes lehet s aztán...

— Aztán, hozzá megy feleségül. Ellenedre volna? Ha jól emlékszem, jó módú fiu s szép állása van, járásbíró vagy mi, már nem emlékszem biztosan.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A selyemtenyésztés Nagyváradon.

Nagyvárad városban 1902-ben 44 tenyésztő 55 kgr. gubót termelt, 89 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 2 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 12 koronára rugott. A selyemtenyésztés megkezdése óta 3,010 koronát fizettünk ki a városban.

Szederfa-állománya: Közterületen lomb-szedésre alkalmas szederfa van 58 darab, esik átlag 1 tenyésztőre 1 darab.

Nagyváradon — írja a hivatalos jelentés — nem verhet gyökeret a selyemtenyésztés, Ed-dig is ugyszólván az iskolás gyermekek foglalkoztak a tenyésztéssel. Pedig ennek nem vagyunk barátjai, mert a gyermekek azt inkább játéknak tartják, mint komoly foglalkozásnak. Több ügygyel-bajjal is jár a tenyésztés a gyermekeknél, mint a felnőtteknél és ennek következtében azon meggyőződés kap lábra, hogy az igen sok és leküzdhetlen nehézséggel van összekapcsolva. Sajnos, a város sem foglalkozik komolyan a selyemtenyésztéssel és ezért nem is gondol a szederfa-állomány szaporítására, különösen a külvárosi részekben. Hogy nagyobb városban is milyen nagy lendületet vehet a selyemtenyésztés és milyen áldásos lehet az a szegény lakosságra nézve, szolgáljon például Zombor városa, ahol az idén 550 tenyésztő 11,190 koronát keresett. A selyemtenyésztés megkezdése óta pedig 270,026 koronát fizettünk ki a városban.

Van némi megszivlelni való e vádban, de nem osztjuk egészen; annak mi sem vagyunk barátai, hogy utcáinkra eperfákat ültessünk,

mert az eperfa nagyon piszkos, leveleit elpusztítják a tenyésztők, gyümölcse piszkolja a járó-telők ruháit s magát az utcát. De lehetne valami külön területet — régi eperkert — befésíteni e célra.

Határidők.

Budapest, július 6.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, július 6.	
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 6-án.

Magyar aranyjárdék 4	120.50
Magyar koronajárdék	91.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2 %	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4 %	98.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Oszták járdék papirban	100.—
Oszták járdék papirban	100.—
Oszták járdék aranyban	120.75
Oszták korona járdék	100.75
Oszták államsorsjegyek	153.—
Oszták magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	738.60
Oszták hitelintézet részvény	669.50
Páti vista	95.22
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi marka	117.82
Londoni vista	289.82
20 márkás arany	28.43

A szorkeztetésről felül:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad Takarékpénztár,
részvénytársaság.

339

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 307.

812

A

„Nagyvárad hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-készletre.

Jelzálogkölcsön nyújtása házakra és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál,

296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején

Első nagyvárad gyári festékraktár!

Telefon 441.

GALLOVITS I.

Telefon 441.

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz.,
saját ház.

Legolesőbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és koci-lackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők

nagy raktára.

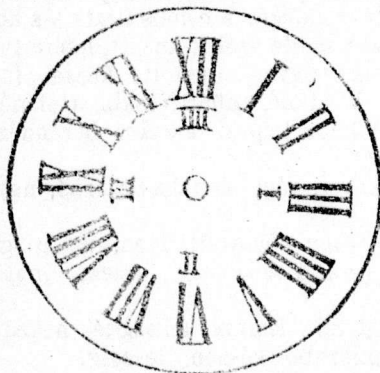
272

Különösen nagy raktár szoba-padló lackokban.

A legújabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű **TORONYÓRAIM** vörös fémből készült főkeretekkel s a felhuzást könnyítő, a legezlszerűbb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a súlyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jóállás felelősség mellett felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216